

Microkosmos van kunsten

Jonas Vanderbeke, *Fake palms 1*, 2018, 180 x 80 cm. © de kunstenaar. Foto: Hannelore Veelaert.

Eén blik op de collectie van Kunst in Huis en je ziet meteen wat er zoal beweegt in de wereld van de Belgische hedendaagse kunst. Van vooralsnog nobele onbekenden, over namen die een belletje doen rinkelen, tot zij die op de rand van een nationale doorbraak staan. Hoe komt de kunstuitleenorganisatie aan zo'n scherpe neus?

TEKST: CELINE DE GEEST

Met zo'n 400 zijn ze, de kunstenaars van Kunst in Huis. Een paar van de allernieuwste aanwinsten zijn Mathilde Lâam (°1998), Michiel Pelereys (°1984) en Axelle Lenaerts (°1995). Ze zijn het soort kunstenaar waar de organisatie graag op inzet: jong en ambitieus. Algemeen directeur Caroline Van Meerbeek, die sinds twee jaar de koers medebepaalt, vindt het essentieel om jonge en ambitieuze kunstenaars te ondersteunen: "De kwaliteit van hun werk is voor ons het allerbelangrijkste." Het is volgens haar zonder twijfel de grootste verandering in vijfenveertig jaar Kunst in Huis: de professionalisering van de collectie. "Zo'n tien jaar geleden besliste Kunst in Huis om echt in te zetten op die kunstenaars die klaar zijn om het professionele veld in te gaan. Hoewel we heel veel respect en appreciatie hebben voor de amateurkunsten, pasten die niet meer in de collectie." De collectie is dus veranderd, maar niet gegroeid. Telde die ooit zo'n achtduizend

Juliane Noll, *To her it was a secret, to me it was a vacancy*, 2022-2024, 115 x 75 cm. © de kunstenaar.

werken, vandaag zijn het er een vijfduizendtal. “Lang niet al die werken zijn beschikbaar, want ze worden natuurlijk voortdurend uitgeleend”, zegt de directeur. “En daarna worden ze soms aangekocht. Dat is niet onze corebusiness, maar we ondersteunen het wel. Onze verkoop is echt gebaseerd op persoonlijke ‘coups de foudre’. Daarom zijn we niet zo gevoelig voor trends op de kunstmarkt.” Ook de werking van Kunst in Huis professionaliseerde. “In de beginjaren werkten we steeds samen met lokale cultuur- en gemeenschapscentra”, blikt Van Meerbeek terug. “Onze missie was toen ook al om op die plekken hedendaagse kunst naar een breder publiek te brengen. Vandaag gebeurt dat zowel online als fysiek, in onze eigen filialen.”

OP NAAR DE DOORBRAAK

Je zal er geen amateurkunst meer terugvinden, maar wel alle andere stadia van de startende kunstenaars in Vlaanderen en Brussel. Net van de schoolbanken af en klaar om bij Kunst in Huis de eerste stappen te zetten, zoals Neoza Goffin (°1997), Maya Strobbe (°1995) en Indre Svirplytė (°1992). Of kunstenaars die al wat langer aan de weg timmeren en beloond werden met solo's in musea en galleries, zoals Kato Six (°1986), Ritsart Gobyn (°1985), Ugo Woatzi (°1991) en Natasja Mabesoone (°1988). Jong geweld dus, maar ook de mid-career-kunstenaar kan bij Kunst in Huis een doorstart krijgen. “We willen een platform zijn voor herstartende kunstenaars of kunstenaars wier carrière niet vlak na de school-

Ritsart Gobyn, *zonder titel*, 2019, 160 x 120 cm. © de kunstenaar.

We zoeken naar een evenwicht tussen wat ons publiek zoekt en wat we hun kunnen leren kennen.

banken opstart”, vertelt Van Meerbeek. “Vaak moeten moeders bijvoorbeeld hun carrière tijdelijk stopzetten. Die traditionele familiale rollen zijn er nog altijd. Pas na een aantal jaren komen ze terug in het artistieke circuit. Die terugkeer willen we ondersteunen.” En dan zijn er de kunstenaars die het platform overstijgen. Ooit maakten Wim Delvoye (°1965), Michaël Borremans (°1963) en Roger Raveel (1921-2013) deel uit van de collectie, net als Guillaume Bijl (°1946), Peter Buggenhout (°1963) en Berlinde De Bruyckere (°1964). In hun voetsporen volgden onder meer Kristof Santy (°1987) en Pieter Jennes (°1990). Toen hun namen een bepaalde bekendheid kregen stroomde hun werk uit de collectie. “Mochten we vooral inzetten op werk van gevestigde kunstenaars zou onze werking te veel op die van een traditionele galerie lijken”, verduidelijkt Van Meerbeek. “Onze voorkeur gaat naar startende of herstartende kunstenaars. Hun willen we een kans bieden. Dat neemt niet weg dat zij helemaal vrij zijn om hun werk ook via galleries aan te bieden, want we werken niet met exclusiviteitscontracten. Een kunstenaar kan trouwens steeds een stuk uit de collectie halen, om het te gebruiken in een tentoonstelling bijvoorbeeld. Behalve als het net op dat moment uitgeleend is aan een klant, natuurlijk.”

Hans Geyens, *Palmmask (tell me something)*, 2015, 100 x 110 cm. © de kunstenaar. Foto: Hannelore Veelaert.

GOEDE NEUZEN

Een constante uitstroom maar vooral ook instroom van kunstenaars bij Kunst in Huis zorgt ervoor dat de collectie fris blijft. Jaarlijks komen er tussen de dertig en vijftig kunstenaars bij. Elk van hen biedt minstens vijf werken aan. “Nieuwe werken”, benadrukt Van Meerbeek. “We willen geen verzamelplek worden voor werk dat anders bij een kunstenaar op zolder zou staan. We vinden het belangrijk om de recente evoluties in het oeuvre te tonen.” Behalve fris moet de collectie ook divers zijn. Als vzw met subsidies van de Vlaamse overheid focust Kunst in Huis op kunstenaars die in Vlaanderen of Brussel wonen en/of werken. Maar binnen die geografische beperking wordt een balans gezocht op vlak van gender, nationaliteit en socio-economische achtergrond. En ook de kunst zelf moet divers zijn. Ruimtelijk werk, grafiek, installatiekunst, textiel, fotografie of mixed media: elke denkbare vorm wordt vertegenwoordigd. “Het me-

dium is soms bepalend bij het al dan niet onder de arm nemen van een kunstenaar”, zegt Van Meerbeek. “Hebben we op een gegeven moment al een overvloed aan sculpturen in huis, dan zit de timing voor nieuw beeldhouwwerk niet goed.” Veel factoren, kortom, spelen mee in de keuze voor een kunstenaar. Maar aan wie vertrouwt Kunst in Huis de kunst van het kiezen eigenlijk toe? Curator en schrijver Claudine Hellweg is al sinds 2013 artistiek leider van de organisatie. Samen met artistiek medewerker en content creator Vincent Verbist beoordeelt ze alle dossiers die via de website en open calls binnenkomen. Maar als artistiek team zijn ze ook altijd proactief op zoek naar aanwinsten. Van Meerbeek: “Ze schuimen bijvoorbeeld altijd de eindejaartentoonstellingen van de kunstscholen af. We staan echt in het veld, fysiek op tentoonstellingen maar ook online, op sociale media.” Hun selectie wordt daarna voorgelegd aan een externe jury. Die jury kreeg de naam ‘Goede Neuzen’ en bestaat uit regelmatig

Kunst toegankelijk gemaakt

Bij Kunst in Huis ontdek en leen je op een toegankelijke manier beeldend werk van kunstenaars die wonen of werken in Vlaanderen en Brussel. De steeds veranderende collectie omvat zo’n 5.000 werken van ongeveer 400 verschillende kunstenaars. Voor maar € 15 per maand kies je een werk dat je daarna onbeperkt kan ruilen. Helemaal verknocht aan een werk? Geen probleem, de meeste werken zijn ook te koop. Iemand anders drie, zes of twaalf maanden kunstuitleen schenken kan ook, met de kunstcheque (verkrijgbaar aan korting tot 05-01-2025). Voor bedrijven zijn er interessante formules die bovendien 100% fiscaal aftrekbaar zijn. Kunst in Huis heeft vestigingen in Antwerpen, Gent, Brussel, Kortrijk en Leuven.

wisselende kunstprofessionals. Galerist, curator of kunstenaar, zolang ze maar een link, expertise en voeling met de hedendaagse kunst hebben. Daarna bezoekt het artistieke team de ateliers van de kunstenaars. Daar ontstaat een organische selectie: waar heeft de collectie nood aan en wat ziet de kunstenaar zelf in de collectie passen?

“Waar de collectie nood aan heeft, is artistieke kwaliteit”, zegt Van Meerbeek. “Tegelijk willen we toegankelijk zijn voor een zeer breed en divers publiek. “Sommige van onze klanten kennen nog niet zo veel van kunst en de vele mogelijkheden die er bestaan. Anderen kennen de kunstwereld vanbinnen en vanbuiten, vaak zijn het al verzamelaars. Daarom is er zowel ‘instapwerk’, tweedimensionaal en gemakkelijk in de woonruimte te presenteren, als iets minder evident werk zoals assemblages of ‘time-based’ kunst: performances en digitale media. We zoeken naar een evenwicht tussen wat ons publiek zoekt en wat we hun kunnen leren kennen. Wie in eerste instantie bijvoorbeeld op zoek is naar een werk dat past bij de kleur van de muren of de zetel, proberen we via dit luikje kunsteducatie gradueel mee te nemen. We willen hun horizons verruimen. Zodat ze begrijpen: ook dit is kunst. Je ziet dat er na een paar jaar evolutie zit in het profiel van zo’n klant. Of niet, want het hoeft natuurlijk niet.”

SURFEN

www.kunstinhuis.be